

paskolgathatják most azt az eszméletlenül gömbölyű seggét, és amikor benyesett, a Marek óriáskígyójával elegyedett szóba, hiába magyarázta neki röhögve a Marek a pult mögül, hogy ez a hüllő egy szót sem ért magyarul.

A bűnbeesésről nem beszéltünk többet, de én nem sokkal később olvastam egy másik magyarázatot, egy náci filozófustól, akiért az ötvenes években mindenki megveszett nyugaton, hogy igazából nincs is olyan, hogy bűnbeesés, csak olyan van, hogy belenövünk a bűnbe, és körbevesz minket, mint a magot a trágya a melegházban. Szívjuk magunkba, és amikor végül kidugjuk a fejünket belőle, hogy felfelé nézzünk, úgy teszünk, mintha elfelejtettük volna egyszer s mindenkorra. Eleinte tetszett ez a magyarázat, de később ezt is inkább csak egy kamaszos hülyeségnek éreztem.

Ősz végén Karcsi vigyorogva fogadott a Matchballban egyik este, azt mondta, ma előkarácsony van, és miután még egy darabig szívatott, végül kinyögte, hogy megszerezte nekem a Martina számát. És hogy itt az én időm, és mostantól élete végéig üldözhetem őt a hálámmal. Lelkesedést színleltem, beírtam az ütött-kopott Nokiámba a számot, és azt mondtam Karcsinak, majd gondolkodok rá, amikor kikapcsolom Martina melltartóját egy sejtelmesen megvilágított motelszobában.

Lefekvés előtt kézbe vettem a mobilt, tartogattam, nézegettem, aztán bepötyögtem egy üzenetet, miközben éreztem, hogy vérciki, amit művelek. Szia, a Matchballból ismerlek, és megváltoztattad az életemet.

Szathmári István

Nyúlszőr sapka

Nevettünk rajtuk, uram, pontosabban a sapkán, annyira másnak tűnt, mit mi szeretünk, igen, ahogyan belekap a szél és viszi, borzolja a szőrszálakat, szinte orgonázik rajtuk, tesz-vesz ott köztük, maszatol, és ők csak vigyorognak alatta, mármint a szem, az orr, a száj, röhögtünk nagyon, annyira, de annyira másnak gondoltuk magunk, olyanoknak, mint akik megízlelték a mennyei mannat, és most már tudnak mindent, igen, a beavatottak magabiztosságával ítélkeztünk jóról és rosszról, csúnyáról, szépről, és már azzal a gondolattal is eljátszottunk, mi is hordhatnánk ilyen, viselhetnénk, és mintha jónak is tűnt volna ez az egész, meleg volt, biztonságos, végre egy szilárd pont az életünkben, fuldokolva ugrattuk egymást, még a tizenennyolcat se töltöttük be, de már dagadt a mellünk, biztosak voltunk abban, számunkra nincs ismeretlen, azonban a lányok szoknyája mindig rejtegetett titkokat, és ilyenkor nem hahotáztunk, uram, magunkba húzódtunk, szálltunk, befelé figyeltünk, furcsa hangokat hallottunk a fejünkben, zúg, zúg mondta a barát, és ő ezután még vadabb lett, uram, szinte vadászta a nyúlszőr sapkákat, leste, üldözte, csapdákat állított nekik, hogy később még hangosabban nevéssen, szinte őrjöngve, igen, de ez a hang remegett ilyenkor, uram, szakadozva visszhangzott a sugárúton, a panelok tövében, ahol a családdal lakott, öccsével, tanár szüleivel, futkosott ide-oda, de ki tudja, mi volt benne belül.

Farácsos pincékben próbáltuk magunk képére alakítani a világot, amiről még alig tudtunk valamit, uram, alma- és répaszagban, fekete és barna szenek között, falra

akasztott, elaggott, foltozott vájdlingok alatt rajzoltunk, festettünk, kreáltunk elszántan valamit, ami csak mi vagyunk, de sokszor elszakadt a lánc, és csak a pornóújságok képei maradtak a rosszul megvilágított, bűdös helyiségekben.

De azok izzottak, uram.

Akár a meztelen izzó a fejünk fölött.

Odakinn nem volt semmi. Az élet csak itt folyt belül.

Egy lány is lejárt ide. Pár évvel lehetett idősebb nálunk. Mi legszívesebben vele izzadtunk volna. De nem ment. Nem akart. Az újságok képeit alig nézte. Ám egyszer rajtakaptuk. Piros volt az arca, szinte lángolt. Tüzelt ott előttünk. Apró, remegő verejtékcseppeket láttunk a homlokán.

De nem lehetett a végtelenségben lent ragadni. Fel kellett jönni a felszínre. Már nagyon kívántuk, hogy átfújjon bennünket a szél.

A barát egészen bevadult. A cigarettáról letépte a filtert, a felesüvegek kupakjait utálattal dobta el, az élet megvetése, mondta ilyenkor, pedig mennyire, de mennyire szeretünk volna *valóban* élni. Egy baranyai kis faluba kirándult az osztály, hatalmas víz, mocsár, rét vette körül, stégek, mólók, ősrégi csónakok, ott tanultam meg evezni, uram, persze csak úgy lazán, és lehet, hogy csak én neveztem annak, keskeny vízágak is voltak, meg nádas, meg sűrű fű a parton, a fák ágai be-belógtak a vízbe, és ha ránéztünk a tükörrre, magunkat láttuk remegve, halászkunyhók dűledeztek odébb, mindenféle halfogásra szolgáló rekvizitummal, szákok, hálók, meg számunkra egészen ismeretlen dolgok, egy évre rá, az akkori barátnőmmel visszamentünk a helyre, egy ilyen kalyibában aludtunk, hajnalban jöttek a halászok, rátapostak a zsákjainkra és nagyot röhögtek ezen, én már megfogtam, igen, mondta az egyik kásás hangon, és az akkori barátnőm seggét tapogatta, hallgattunk, nem szóltunk semmit, ez is benne volt a pakliban, meg hát jól is esett az a halszag, amit behoztak magukkal, oly sokáig ott maradt a házban, a falalak között, előtte éjjel egymásnak estünk, pedig én nem is szerettem azt a lányt, mindenféle állat és madár hangját hallottuk közben, akkor, ott az osztálykiránduláson, egy szobába kerültünk a baráttal egy tornácos, falusi házba, minden olyan rusztikus volt, uram, a barátnak, aki napról napra örültebb lett, felajánlottam, sétálni megyek, a nője is az osztályba járt, szabad a terep, mondtam neki, és nevetni próbáltam, csodálkozva nézett rám, szinte kérdően, és itt jöttem rá, uram, én őt sehogyan sem értem, de azért mentem, mentem a fűzfák meg a derült ég alatt a közeli kocsmába és hallgattam a helyi halászok pörgős történeteit. És még ide is bejött a tó, a víz, a rét illata. Vasárnap volt, harangoztak a templomban, és tudtam, akármerre megyek, indulok, zöld, dús bokrok vannak, meg törpeerdők, és finom kis dombok, amiket meg lehet mászni könnyedén, és vízi madarak, ahogyan felszállnak az égre, szinte elborítják azt, sötétséget hoznak, hogy utána ellepjk a mocsarat, a tavat, és újból világosság lesz, csak a fejben zúg, zúg az a bizonyos hang.

Akkor, amikor a barátnőmmel voltunk egyik éjjel abban a rozzant halászkunyhóban, mocorgást hallottunk, neszeket, majd gyufasercenést, és egy pillanatra felvillant annak a halásznak a cserzett arca, aki már itt megpróbálta magát, a hálóért jöttem, mondta, és felröhögött, korán reggel indultunk vissza, de előtte még megmártóztunk a vízben, mindketten tudtuk, figyelnek minket, de már annyira nem zavart.

Elemre működő lemezjátszónkon az *On The Road Again* ment, egy lepusztult vicinális megálló apró, kiszáradt kertjében ültünk, tapasztaltan sütött a nap, és úgy

éreztem, minden megtörténhet, igen, mint amikor gyerekkoromban a Kiserdőben majálisoztunk, sok ember, állandó zsvivaj, a fák levelei között szikrázott a fény, fejünk fölött színes luftballonok szálltak. Ilyen volt, akkor, uram. Azóta sem éreztem ezt.

Egy másik városba mentünk tanulni, közben megnősült a barát. Nehezteltem rá, hogy nem hívott meg. Talán attól félt, megkérdezem, miért nem rántotta be a nőjét akkor, ott az ágyba. Talán meg is kérdeztem volna. Igen.

De a nyúlszőr sapka nem tűnt el. És a röhögés sem. Csak kérgesebbé vált. Vagy mint amikor köszörülnek valamit. Az a mindent átható, átítató hang. Szinte már fáj. Egy ideig díszdobozokat, ládákat csinált. Késő éjszakáig kalapált, fűrészelt a bérelt ház előterében, visszhangzott minden ütés. Az asszony megadóan várta a szobában, de sokszor hiába. Nem aludt, nem feküdt le, zúg a fejem, mondta, ha összefutottunk, akárha hatalmas harangok kondulnának benne, és eszembe jutott az a vasárnap délelőtt, ahogy megyek a vízszagban, halszagban a falusi kocsmá felé, a sárga napsütésben, és zúg a harang, és utána a zöld fűre fekszem, zsebemben egy üveg sör, az ég valószerűtlenül kék, így maradni, így, örökre, szinte könyörögtem, ez az én imám volt akkor, a közeli templomban elhangzottak mellett.

Néha el-eljárt a barát keze. De az asszony hűséges volt. Vagy inkább tapasztalatlan. Tudja, uram, vannak, akik nem akarják, hogy jó legyen. Egy helyi óvodában csinált valamit, és már ő is alig tanult.

A festést elfelejtettem örökre. A színek még okoztak bennem némi lökést, de hiába. Emlékszem, egyszer, amikor annyira egyedül voltam a pici, bérelt manzárdban, ceruzával lerajzoltam azt. De csak a magányt sikerült. Sötét volt és rémisztő. Mint valami métely, úgy telepedett rám. A házigazda néha dörömbölt az ajtón. Nem értette, mit lehet benn csinálni egyedül. Kártyázni, sakkozni hívott, de csak a szomszéd péksegéddel sikerült ez neki. A padlás sarkában egy kisebb méretű rozsdás hordó állt, oda hugyoztak, ha nem akartak, bírtak lemenni a nyikorgó falépcsőn, állandóan ott volt a levegőben a vizelet szaga, mert hát a pék nemcsak a kovászhoz értett, valahonnan délről karcos pálinkákat hozott, hozatott, és ha tél volt és hideg, forró, fűszeres italt készített belőle, itták a háziúrral, és ilyenkor a gyűrt arcú katonatiszt is csatlakozott hozzájuk a másik szobából, hogy utána a padlás előterében masírozzanak rogygató térdeken a *Himnusz*t énekelve. Ingük, gatyájuk kilógott a nadrágból, a tiszt slicce konstans nyitva volt, készenlétben áll a madárka, mondta, és röhögött hozzá, és ez a nevetés mindig fuldoklásba torkollott, sokszor képzeltem el, hogy ott esik össze, hal meg a hűgyszagot árasztó, rozsdás hordó előtt.

Most így visszatekintve, uram, jobb lett volna nyúlszőr sapkákat figyelni, de errefelé nem volt divat. Nem hullámoztak az enyhe szélben.

A barát szakállt növesztett. A házhoz, ahol laktak, udvar is tartozott. A végében kamra, tele üvegekkel. A heroinista fiú is eljárt ide néha, meg a fűevő család is le-leugrott a felső szintről. Amolyan piknik alakult ki spontán. A heroinista zenét szerzett, de még egyikünk se hallott tőle semmit. Az utca másik oldalán, a parkban a városi fürdő volt. Kádat is lehetett bérelni ottan. Megesett, hogy ájtott a gőz. Ültünk az udvaron, akárha ködben lettünk volna. Csak a szaga volt másféle. A heroinista egyik ilyen alkalommal felállt, és azt mondta, megtérek, és elment. Azóta se láttam.

A barát a fülembé súgta, nagy dologra készülök. Az asszony félrenézett. Azt hiszem, még oly sok év után is tartott tőlem, mintha beleköphettem volna a leveisébe.

De már régóta nem volt leves, csak valami kihűlt, megcsomósodott lötytyéle, uram. Amikor elváltak, fűvel-fával lefeküdt. Be kellett pótolni a dolgokat, gondolom. Egyszer velem is próbálkozott, de ösztönösen félttem, hátha bosszúból valami maradandó nyomot hagyana bennem. Még majd megcsonkít.

A nagy dolog, nem találja ki, uram, egy nyúlszőr sapka volt, amit a barát csinált. Nem pontosan olyan, mint az eredeti, de majdnem. Jó anyagot, alapot szerzett hozzá, erre épített. Akár egy ház. Az alap, majd a felépítmény. Hamarosan kész lesz, mondta, és kacsintott hozzá. Most még alakul, teremődik, mesélte izgalommal. Megszűnt a kalapácsolás. Mély csend lengte be a házat, a nagy, tágas, mindig hideg előszobát, mivel félig szuterén volt ez a lakás, nedvességszag terjengett a sötét szobákban. Többen laktak itt, különböző figurák, az egyik egy moziban dolgozott és álmában filmszövegeket mormolt, ha az ajtajánál álltunk, képnélküli moziélményben részesültünk. A konyha, a fürdő közös volt, de a barát birtokolta az elsőbbséget. Valahogy ő lett a főnök, a főnöke ennek a különös törzsnek, az ő hangulatától, kedvétől függött az ittenieké, akkor is, ha ezt sohase mondta ki senki. Egy pünkösdista fiú is beugrott néha, főleg az asszony miatt, egy karra jártak, mosolygott, mindig mosolygott, szemébe lógó, csillogó, fekete haját percenként hátra dobta a fejével, állandóan szálldosott ez a haj körülötte, a barát nem örült neki, mintha félt volna attól, új perspektívát tapasztalhat az asszony, aki mindig tudta, mikor jön a fiú, ilyenkor kiöltözött, és a pünkösdista csak mosolygott készségesen, lágy volt, mint az alkony, kenyérré kenhető, és nem történt semmi, ez zavarhatta nagyon a barátot, uram, egyik ilyen alkalommal azt mondta neki, te ide nem jössz többet, nem tesz jót a háznak, és becsapta maga mögött az ajtót, az asszony felállt, a fiú is, egyedül ment ki a házból, nem kísérte ki senki.

Volt, hogy elveszett az asszony a házban. Egyszerűen eltűnt. Ilyenkor konyhakéssel a kezében minden szobába, helyiségbe berontott a barát, kitépte a szekrények ajtaját. Zihált, verejtékezett, mint egy mindenre felesküdtött harcos, mint egy éjféli partizán.

Készül, alakul, mondta, mikor végre lenyugodott.

És akkor csak egyszer a fejére került. Nem hittünk a szemünknek, de mégis ott volt a nyúlszőr sapka. Csillogott, villogott a szőr. Prém, bőr, minden, ami kell. Az asszony új ruhát húzott fel, uram, izgatott lett. Mint aki tudja, mi vár rá, igen. Hogy mi a feladata. Az asztalra bor került, meg mindenféle ital. Mindenki ivott, de főleg a barát. Ott ült az asztalfőn, és nyúlszőr sapkája, akár valami korona, trónolt a fején. Fanyar, gunyoros torránőtte ki magát ez az egész, de ugyanekkor valami megmagyarázhatatlan őszinteség is áthatotta, igen. Ott volt a mozis férfi, még a fűevők is lejöttek, csak az az örökké mosolygó fiú hiányzott, de ez már mese lett volna, uram, fogyott a szesz, fokozódott a hangulat, az első üres üveget még intésre hozta be az asszony a kinti kamrából, a többbit már készségesen, magától, a barát meg csak vágta, vágta őket a falhoz, üvegszilánkok lepték el a konyhát, uram, olyan furcsán csillogtak ott lenn a padlón a megtört fényben.

Később a szobájukból nyögéseket hallottunk. Nem lehetett tudni, megítélni, mi is történik pontosan.

Lassan kicserélődtek a lakók. Egy magányos lány költözött be az egyik szobába, valami egészen furcsa szagot hozva magával. Megesett, hogy napokig ki se mozdult, csak a barát nézett be hozzá néha. Ilyenkor a ház macskája kibírhatatlanul nyávogott, a kifakult papagáj rikácsolni kezdett, a vizes falakból kiáramló pára sűrűbbé vált, a nedv virágai pedig életre kaptak a felületeket borító gyékények alatt.

Egyszer én is bementem ehhez a lányhoz, selymek, sálak, tüllök lógtak mindenhol, meg hát az a szag, benyúltam neki, hisz ez volt az eredeti terv, igen, úgy éreztem, mintha az nem is létezne, így még sohase jártam, akárha zárt ajtón kopogna az ember, de az nem akaródzik sehogy se kinyílni, uram.

Megvolt a diploma, a barát már elvált, unalmas lett a város nagyon, utcái szürkék, mocskosak. Az emberek arcát már nem is figyeltem, elköltöztem, utaztam, és néha, ha tiszta volt az ég, a csillagokat számoltam a fejem fölött.

A barát egy holland városba került. Hangszereket készített, és játszott is rajtuk. Egy kiszuperált szabóműhelyben vert tanyát. Esténként a próbababák között sétálok, írta, néha felkérem őket táncolni arra a gyönyörű zenére, ami onnan fentről jön, igen. De a felvételek, amiket küldött, nem erről szóltak, mind vadabbak és vadabbak lettek, szinte már leomlottak a falak, ha hallgattam őket. Akár a teljesen kihangosított fogcsikorgatás, fogak kísérteties zenéje.

Utoljára New Yorkból jelentkezett. Csöngött éjjel a telefon, két nővel vagyok egy hotelben, mondta, és felröhögött, a háttérben valóban női hangok hallatszottak, olyanok, mint amikor üvegek koccannak össze, itt vagy még, ordította, mit gondolsz, mi van a fejemben, de a választ már nem várta meg a barát, lecsapta a telefont, és akkor elképzeltem a nyúlászór sapkával a fején, a forró, hatalmas New Yorkban, ahogyan megelegedve bámulja az ablakból a Hudson folyót.

